

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 813. Usque Ad Annum 859

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1760

VD18 90117867

§. 23. Regulæ Canonicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66103)

Rhemensem quemdam nomine Giselmam-
 rum, qui coram Episcopis sedens, ut ex-
 amen subiret, cum sibi Textus Evange-
 lli explicandus traderetur, vix eum le-
 gere potuit, prodiditque, se verba nulla-
 tenus intelligere. Ergo ob ignorantiam
 rejicitur. Tunc Imperator suavit, ut Eb-
 bonem eligerent, quod tam populus
 quam sapientiores ratum habuerunt. Is
 natus erat servus in quodam prædio
 Regis ultra Rhenum posito, & collecta-
 neus Ludovici Imperatoris, quocum ju-
 bente Carolo Magno in Regia educatus
 & libertate donatus est, quod in adole-
 scente elegans ingenium & eximium bo-
 narum litterarum studium eniteret.
 Missus deinde in Aquitaniam cum Lu-
 dovico, cum a Carolo Magno illud Re-
 gnum moderari jussus est, ut haberet fi-
 delem Ministrum, Bibliothecarii munus
 accepit. Jam tunc Ordinibus Sacris erat
 insignitus, & Abbatiali Dignitate auctus
 erat, cum anno isto octingentesimo de-
 cimo sexto Archiepiscopus Rhemensis
 canonicè ordinaretur.

Sæculum IX.
 A. C. 816.

§. XXIII.

Regulæ Canonicorum.

Eodem anno mense Septembri, Indi-
 ctione decima inchoata, Imperatore
 Episcopus Aquisgrani congregatos ex-
 hortante, ut Regulam pro Canonicis

Astronom.

to. 7. Cons.

p. 1307.

E 4

ex

Sæculum IX. ex Patrum Textibus excerptis, & Cano-
 A. C. 816. nibus compositam ederent, Concilium
 Gratias Deo egit, quod Imperatori hanc
 mentem pro Bono Ecclesiæ indidisset,
 atque ejusdem benevolentia, qua libros
 suppeditabat, usi Patres, Regulam com-
 posuerunt pro illis, quibus libri deerant,
 vel libros intelligendi facultas. Hanc
 Regulam, itemque aliam in volumine
 separato pro Monialibus Canonicis con-
 tentam totum Concilium approbavit.
 Præcipuus Auctor hujus collectionis fuit
 Amalarius Ecclesiæ Metensis Diaconus,
 cui Imperator hanc provinciam deman-
 daverat.

*Chron. Ade-
 mar. an. 816.
 to. 2. Bibl. no.
 p. 154.*

Regula Canonorum complectitur
 articulos centum quadraginta quinque,
 quorum priores centum & tredecim Ex-
 cerpta ex Patribus & Conciliis sunt de
 Officiis Episcoporum & Clericorum. Pa-
 tres, quorum textus collecti, sunt S. Isi-
 dorus Hispalensis, S. Hieronymus, S. Au-
 gustinus, S. Gregorius, S. Prosper, seu
 potius Julianus Pomerus Auctor libro-
 rum de vita contemplativa, Concilia ve-
 ro, Nicenum, Calcedonense, Antioche-
 num, Laodicenum, Sardicense, Ancyra-
 num, Neocæsariense, Gangrense, Colle-
 ctio Conciliorum Africae, S. Leonis &
 S. Gelasii Decretales. His Excerptis
 subjunguntur S. Augustini Sermones duo
 de Vita communi, tuncque sequuntur
 Decreta,

Decreta, quæ proprie in hoc Concilio Sæculam IX.
edita. A. C. 816.

Primo error ille vulgaris oppugnatur
credentium, Præcepta Evangelica solis
Monachis & Clericis esse data. Tum
distinctio Monachorum & Canonicorum
notatur. His licet linum induere, car-
nibus vesci, dare & accipere, proprias
res habere, & Bona Ecclesiæ possidere,
quæ Monachis non licent. At non id-
circo minus quam Monachi vitia fuge-
re & virtutem sectari tenentur. Cano-
nici in Claustris habitent, ubi nullus in-
trandi aut exeundi nisi per portam pa-
teat aditus. Sint ibi Dormitoria & Re-
fectoria, & cetera hominum societati
necessaria. Ejusmodi Domus in pluri-
bus Civitatibus Episcopalibus hodieque
superfunt. Cavendum summopere, ut
in singulis Congregationibus non plures
admittantur Clerici, quam facultas Ec-
clesiæ suppetat, ne si Præpositi indiscre-
te plures aggregaverint, ceteris Ecce-
lesiæ necessitatibus non valeant admini-
culari, aut illi Clerici, si stipendia non
accipiant, vagi & voluptatibus dediti ef-
ficientur. Præpositi aliqui omnes suos
Clericos ex Servis Ecclesiæ suæ assume-
bant, ut si eos deinde stipendiis defrau-
darent, aut male vexarent, conqueri non
præsumerent, timentes ne severissimis
verberibus afficerentur, aut servituti de-

c. 114.

c. 115.

c. 117.

c. 118.

c. 119.

E s

nuo

Sæculum IX. nuò addicerentur. Hic abusus prohibetur, & statuitur, ita nobiles ad ordinem

A. C. 816.

c. 120.

Clericalem esse admittendos, ut tamen personæ viles, si aliunde dignæ sint, non excludantur. Clerici qui & suas & Ecclesiæ habent facultates solummodo cibum & potum pro Servitio, quod Ecclesiæ præstant, accipiant. Qui facultates Ecclesiæ habent & nullum patrimonium, accipiant alimenta & vestitum. Qui nec patrimonium habent nec Bona Ecclesiæ, præterea stipendia accipiant, omnes vero de eleemosynis seu oblationibus quotidianis partem habeant. Quotiescumque mentio fit de Bonis Ecclesiæ, id accipiendum est de Beneficiis, id est de agris, quibus Clerici ex licentia Episcopi fruebantur. Canonicis singulis sine distinctione Personarum eadem cibi & potus mensura detur. Sed mensura vini major minorve erit, prout vinifera vel sterilis tulerit regio, & Ecclesiarum opes vel paupertas permiserint. Mensura recepta plerumque quatuor libræ vini erant, & si deficeret vinum supplebatur cerevisia. Libra autem constabat duodecim unciis; itaque quatuor libræ tribus Sextariis gallicis exæquantur. Canonici in vestitu duo vitia sibi opposita devitent. Non ament superfluum & immoderatum cultum vestium, nec etiam sordescant. Non gestent cuculum

c. 121.

c. 122.

124.

125.

lum, quia hæc vestis Monachorum est. *Sæculum IX.*
 Id accipiendum de quodam palliorum *A. C. 816.*
 genere, quod speciatim sic vocabatur,
 non vero de omni veste cucullum habente,
 qualis hodieque est Capitium Canonico-
 rum. Canonici omnibus Officii *C. 131.*
 horis assidue interfint, & quamprimum
 campana signum dederit, ad Ecclesiam
 modeste festinent. Stantes cantent, & *Concilium*
 stipite non nitantur, nisi corporis infir- *Aquisgra-*
 mitas id postulaverit. Ad cantandum *nense.*
 & legendum deligantur magis periti, & *C. 132. 137.*
 qui audientes ad devotionem excitare
 possint. Caveant vero cantores a spi-
 ritu elationis. Canonici quotidie ad
 Collationem (id est ad Capitulum) con-
 veniant, ubi hæc Regula & alii Libri pii
 legantur. Ibi pro culpis suis veniam
 rogabunt, errata emendentur, & omnes
 de spirituali suo profectu & Ecclesie
 causis deliberent. Quicumque Uoris *C. 134.*
 non interfuerit, ad Collationem non ve-
 nerit, opus sibi injunctum non perfece-
 rit, qui ad mensam sero venerit, qui sine
 licentia e claustro exierit, qui extra dor-
 mitorium noctem transegerit, nisi postu-
 lante necessitate, aut aliam culpam his
 similem admiserit, moneatur ter & sæ-
 pius. Deinde publice corripatur. Si
 errorem non correxerit, nihil cibi præter
 panem & aquam ipsi præbeatur. Tum
 etiam flagella adhibeantur, si ætas &
 delin.

Sæculum IX. delinquentis conditio id permittat; secus
A. C. 816. fatis erit, si separetur, & jejuniis affligatur. Tandem carceri intra claustra constructo includatur, & si emendationis spes non sit, ad Episcopum remittatur, a quo judicetur, & canonicè condemnetur.

135. Infantes & juvenes Clerici in uno conclavi intra claustra habitent sub cura senis prudentis, qui eos erudiat, & moribus invigilet. Sub Episcopis Canonorum Congregationes regant Præpositi, qui secundum vitæ merita non autem pro ætate vel gradu, quem tenent in Ecclesia, eligantur. Pistorum, Coqui alique Congregationis famuli ex Servis fidelissimis Ecclesiæ assumantur. Episcopi Hospitium fundent ad recipiendos pauperes, & redditus sufficientes ex Bonis Ecclesiæ constituent. Canonici Redituum suorum, & etiam Oblationum decimas conferant, & aliquis ex gremio eorum Hospitio præficiatur, qui non solum Ecclesiastica, sed etiam rem domesticam administret. Canonici saltem in Quadragesima accedant, & pauperum pedes lavent; hinc Xenodochium in tali loco ædificetur, ut commode illuc ire possint. Nihil certius, nisi fallor, de origine Hospitiorum prope Ecclesias Cathedralium fundatorum, quæ Canonici administrant, inveniri potest.

Quam-

Quamvis Canonici domos peculia-
res habere possint, una tamen intra clau-
stra sit infirmis & senibus, qui aliam non
habuerint, destinata, eosque Confratres
invisere & consolari teneantur. In his
domibus, quas non nulli Canonici pro-
prias habebant, forte per diem commo-
rari licebat, aut si ægrotarent, nam Ca-
nonici secundum Regulam in communi
dormitorio cubabant.

Sæculum IX.
A. C. 816.

c. 142.

Aliquis ex Canonicis sit janitor, qui
neminem intrare vel exire sine Superio-
rum licentia permittat, & post Comple-
torium claves ad Præpositum deferat.
Mulieres Claustrum non ingrediantur,
nec ullus Fratrum ipsis nemine præsen-
te colloquatur. Hanc Regulam fusius
exponere placuit, quia celeberrima est,
& ex illa per plura deinde Sæcula Cano-
nicorum Institutum formari, ipsique
sensim a ceteris Clericis omnibus distin-
gui cœperunt. (*) Ceterum hujus Re-
gulæ S. Chrodegangi Regula quasi Ex-

c. 143.

c. 145.

Sup. Lib.
XLIII. §. 37

emplar fuit.

§. XXIV.

(*) Magna certe Canonicorum illius ætatis
& modernorum Canonicorum Regularium di-
versitas est in abdicatione Domini, & Ufusfru-
ctus. Unde veteres voto paupertatis non fuisse
adstrictos dispicimus.